

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Nagy hasznosított területű 5 kr. Nagyobb területű 10 kr. Hirdetési díj a hirdetés első kiadásáig. Hirdetési díj a hirdetés első kiadásáig. Hirdetési díj a hirdetés első kiadásáig.

és üdítőital.

uvize

ES FORRAS

2000,000 palack.

TYL

ER JÓZSEF

aktárát

EMÉNY

SANDOR

RESKEDÉSE

KASZANYITZKY ENDRE

Debrecen, Piacz-utca 1900.

Budapesti levél.

(A Tisza-család szorongása. — Mamelukok párbajszövegkeztése. — Pozsonyi állapotok. — Szikárisok és bravók nélkül. — Kegelet és harakiri. — Nem edes már a halom. — A költségvetési vita alatt. — Szilágyi Dezső. — Wekerle. — Gróf Szapáry Gyula. — A kormányképes más. — Kálmán és Bittó szereplése. — Szegény László. — A Rohonc-ügy.)

Egy függetlenségi párti képviselő barátom a tüntetések alatt itt a főkapitányhoz járt, hogy egy, a tüntetések alkalmával rendőri lépre került tanuló rokonát kiemtsse.

A dolog nem ment nehezen s a főkapitány, kinek a képviselő ellenzéki párt-állásáról tudomása nem volt, érdekes kifakadásokat tett.

— Bizony képviselő ur (monda), nem csoda, ha ily szigorú rendszabályokhoz nyulunk. Szegény Tisza Kálmánnak nincs hitek óta nyugta sem éjjel, sem nappal. Neje sirva tölti az órákat s kis fiával együtt azon remeg, hogy a tömeg egyszer betalál törni a palotába, vagy utközben hatalmába keríti a miniszterelnököt. . .

Ez a Tisza Kálmán helyzete odahaza s nem sokkal előnyösebb a parlamentben sem. Beszéltek, hogy tizennyolc tagú párbajozó mameluk szövetkezet alakult azon czélből, hogy a generálist érő személyes sérelmeket megtorolják. Hiszen a mások oly bőbeszédű partvezér mar szólni se mer többé, sőt örvend, ha nem kell a tanácskozó terembe belépnie. A mameluk-terroristák csapatja is szétrebbent már, mert a Polonji Gézát ért tamadások után (Gajári, Krajcsik) 60 ellenzéki képviselő s a képviselőházon kívül álló, kifogástalan uri ember vállalt volna solidaritást a parlamenti ellenzéki tagokat érhető bántalmakkal szemben s így menekült meg az inszultusoktól a Polonji után legelsőnek kismemelt — gróf Karolyi Gabor.

A pozsonyi 40-es évek állapota álltak volna be, a mikor a kormány az ellenzék bajnokait egyszerűen kihívatta az ezelő fehérelt bravók és sicariások által.

Tisza Kálmán tehát — a szikárisok és bravók helyett — egyelőre melegegység oly miniszterekkel, a kiknek népszerűsége nem oly szikár, mint az övé s a kik még bravókra számíthatnak parlamenti sikereik után. Ő rekonstruálja a kormányt, de ez mar nem erőjele; engedmény arra nézve, hogy diszell vonulhasson a politikai tetszhalottak kriptájába. Nem kérték abban senki, hogy az egész rekonstrukción nem egyéb, mint a felség kegyeletének egy bizonyos ténye, mely atengedi a bunkó miniszterelnöknek — mint 14 évig szolgált politikai lajajuk — hogy ne legyen más a bakója, de maga végezhesse el ömagán a politikai harakirit. Tudja ezt a szabadelvű part is; düseget afféval, Tisza pedig kitartás; de ha egy erős szabadelvű miniszterium létre lesz hozható, a part együtt remél maradhatni Tiszával, vagy nélküle is s ezen esetben Tisza Kálmán sem játsza tovább a barszonszékhez gombostűzött bogar szánalmas szerepét.

Ah! az ilyen hatalom többé nem edes! Menni szeretne, menni is fog, ha pedig nem megy magától, a költségvetési vita adja meg a kegyelem-döfést, mert ennek folyamában az ellenzéki partok, ha addig a változás létre nem jön, oly erős akcióút indítanak, a mely mellett a 14. és 25. §. miatt létrejött mozgalom eltörpül.

A Tisza-uralom végelgyengülésének biztos jeleit képezik mar azon ferfiak is, a kiket a kabinetbe bevonnai szándékoznak.

Imé, elsőnek mindjárt itt van professor Szilágyi és a Tisza-miniszterium kifoltozasanak kérdésében kétségteletül a legérdekesebb kérdés az, hogy ugyan Szilágyi Dezső vállal-e miniszteri tárczát, vagy nem?

Szilágyi sok feltételhez kötötte a kabinetbelépést, viszont Tisza is sok feltétel teljesítését kívánja Szilágyitól. Bizonyára egyik is, másik is engedni fog a feltételekből s beavatott politikai körök már tökéletesen elhatározott dolgoknak tekintik Szilágyi Dezső miniszterségét.

Ellenzéki politikai körökben — előre bocsátott véleményünk szerint — magok is bizonyos fokú kárörömmel várják Szilágyinak a Tisza-miniszteriumba lépését. Szilágyi önálló gondolkodásu makacs fő s modorára nézve olyan, hogy senkivel sem tud megferni. Hogy fog ő megferni a szintén önféjű Barossal, avagy ha Szapáry is miniszter lesz, a gőgös Szapáryval s a minden hatalmat kezében tartani akaró Tiszával? Hatha szétrobbantja a Tisza-pártot s a Tisza-kormányt? Így reménykedik számos ellenzéki politikus.

Az első feltétel, a melyhez Szilágyi Dezső az ő miniszterkedését köti, az első pillanatban elég különösen s meglepően hangzik: Szilágyi belép a miniszteriumba, ha Tisza lemond. És Tisza nem nagyon idegenkedik e feltétel teljesítésétől. A lemondást tartja ő is a legegyszerűbb módnak arra, hogy a legrövidebb uton megszabaduljon a selejtes miniszterektől s a selejtes államtitkároktól. Természetesen az új kormány alkotásával újra Tisza Kálmán fogja megbízni a Felső s így ha megjön Tisza lemondásának a híre, ne tessék kiválgítani, mert e lemondás csak komédia, mert újra Tisza lesz a miniszterelnök. Tisza mar egyszer eljártozta ezt a komédiát s annyira komédianak nyilváníttotta maga is, hogy a mikor újra kineveztek miniszterelnökke, nem is vette magát új képviselőválasztás alá, a mint azt az összeférhetlenségi törvény megtiltja.

Az új miniszterium hivatalbalépését a budgetvita előtt, huszvéna várják. A véderő-vita befejezése után Tisza és egész miniszteriuma beadná lemondását. A véderő-vitanak pedig maholnap vége lesz. Az ellenzék vezérei, akikkel Tisza érintkezett, beleegyeztek a véderő-vita gyors befejezésébe, na a költségvetést csak a husvéti szünidő után tárgyalják.

Azt is beszélték parlamenti körökben, hogy Szilágyi Dezső kinevezését mar aláírta a király. Ha ez való volna, akkor Szilágyi elállt volna attól a feltételtől, hogy Tisza Kálmán mondjon le. Nem tehetetlen azonban az, hogy a király még nem írta alá Szilágyi kinevezését, hanem csak előleges beleegyezését nyilváníttotta ki.

Szilágyi Dezsőtől a többi közt azt kívánja Tisza, hogy az igazságügyi költségvetést Szilágyi már képviselje a ház előtt s fogadja el változatlanul az örökösödési törvényjavaslatot. Szilágyi ezt megteszi, a bűnvádi eljárásról szóló törvényjavaslaton azonban változtatni fog s jövőre nézve az igazságügyi tárcza költségvetésének emelését kívánja.

A másik érdekes, bár nem váratlan alak Wekerle Sándor, kinek pénzügyminiszterré való kinevezetése oly természetes, hogy commentárra nem is szorul. Most ő „providenciális“ pénzügyminiszter, miután Széll Kálmán még most sem áll kötelnek. Szilágyi Dezső előtt kinalta Tisza Kálmán az igazságügyi tárczát Karap Ferencz, Czorda Bódog kurisi bíráknak, Kozma Sándor kir. főügyesnek, de pénzügyérnek Wekerlén kívül mást nem is emlegettek.

Gróf Szapáry Gyula a főváros közgyűlésén kiette magát Tisza Kálmánért és belépett a kabinetjébe, de azért nem hihető, hogy a Tisza Kálmán iránt érzett ösmeretes ellenszenvet levetkezze volna. A legszerényebb tárczát vállalja el a Tisza-kormányban, de azért — ha Szilágyi Dezső a Tisza-kormány Ghyecz Kálmánja, a ki után azonban . . . Apponyi következnek — akkor gróf Szapáry Gyula lesz a kabinet báró Wenckheim Bálája, vagy is a leendő átmenet — miniszterelnöke.

Tisza Kálmán lesz az, a mivé ő tette Bittót: kibukik, mint sakkból a figura s mamelukjai közül vagy száz még e bukás előtt is kész volna átpártolni akárkihez, csak nyerjen bizosságot az iránt, hogy ez az akárki — acceptálva van a korona által.

Hogy pedig az Apponyi hívei reménykednek, az több tényből következtethető.

Elsőször is abból, a magát erősen tartó hitből, hogy Kálmán Budapestén járván, elmondotta a királynak, miszerint — tekintettel a külügyi helyzetre, reá nézve igen feszélyező lenne egy forrongó Magyarország. A felség hivatta Bittót, a kinek kihallgatása tényleg jelezte volt a lapokban, pedig nem kapott sem új rendjelt, sem új czímet, hogy azt ment volna megköszönni. A felség tőle is felvilágosítást kért a helyzet felől s állítólag megütözését fejezte ki a felett, hogy „ő már mindenbe beleegyezett, a mit a nemzet közvéleménye a véderőjavaslatban perhorreskált s még sem állott helyre a nyugalom!“ Bittó ebből azt következtette, hogy a felség kellelő felvilágosítva nincsen s nem is készt a szükséges felvilágosítások megadásával.

A mérsékelt ellenzék e kihallgatás óta kezdte magát kormányképesnek tartani. Szónokait a 25. §. vitájából egyszerre letöröltette, a kissé heves temperamentumu báró Kaas Ivor a mérsékelt ellenzéki clubból „egy időre“ kilépett, hogy e temperamentumát a párt kormányképességének altevlása nélkül annál inkább érvényesíthesse s ezen időtjelt hallotta Tisza Kálmán az ellenzéki szónokoktól gyakrabban, hogy ő a királyt ismét — rosszul intormálta.

Legjobb bizonyíték lenne azonban az Apponyi kormányképessége mellett az, hogy ha Szegény ny is belépett volna a kabinetbe. Ez lett volna Tiszára a vég kezdete, mert Szegény egyrészt a legodaadabb barátsággal viseltetik gróf Apponyi Albert iránt, másrészt nem olyan ember, a ki a geszti romnál beálljon huhogó bagolyoknak!

Ennyt a miniszterium rekonstrukciójáról. Nem oly fontos, de eléggé érdekes megírni való a Tisza-párti irányban a híkjaja, a melylyel Rohonczy Gidát akarják a büntetés alól elvonni. A végzetes lövés után ugyanis az orvosi látlelet könnyű testi sértést constatált Schamorzil Kálmánon, A kir. ügyészség a közönség el-

ámítása végett, mégis nagy bünért: szándékos emberölés címén kérte ki Rohonczyt. Ezt a bíróság nem fogja megállapíthatni s marad a könnyű testi sértés, ez pedig — ha a magánvádoló három hónapig nem jelentkezik — a vád elévültnek tekintetik. Hogy pedig elévüljön, arról gondoskodni fog Schamorzil atyjának a főnöke. Az öreg Schamorzil ugyanis 41 éve szolgál már, mint főmérnök, a közlekedési miniszterium vízépítészeti osztályában s bármily jó érzelmű s szakképzett egyén, két jogczimen lehet reá pressiót gyakorolni: öregsége és azon körülmény folytán, hogy magyarul nem tud. Ez a pressió s az egész fiika mentendi meg a — hallatlan merénylet daczára — Rohonczy Gedeont mindenféle kellemetlenségétől.

Budapest, ápril 1.

Egy képviselő.

— Országgyűlés. A képviselőház, tegnapi ülésében befejezte a véderőjavaslat részletes tárgyalását. Az ülés lefolyása röviden a következő volt: Elnök, többi előterjesztési közt bejelentette Bánffy György báró halálát, mely fölött a ház részvételenk jegyzőkönyvileg ad kifejezést. A véderőjavaslat 62. §-a folytatódag tárgyalatvan, többek hozzájárulása után Fejérváry miniszter, a 4-ik bekezdés magyarázatát illetőleg formulázott nyilatkozatot tett, mely jegyzőkönyvbe vétetett. Maga a szakasz Thalyiak egy stylaris módosításával, de Zay Adolf határozati javaslatának mellőzésevel fogadtatott el. Hosszabb discussió feljött ki a 63. §. fölött is. Itt Irányi oly értelmű módosítványt terjesztett be, mely szerint az országgyűlés védőkelesei tagjai, az álszakas tartama alatt csak az ittúlétek engedelmével hívhatók be gyakorlatra. A honvédelmi miniszter, Apponyi s mások felszólalása után Tisza miniszterelnök kijelenté, hogy Irányi módosítását elvileg helyesnek ismeri el, erről azonban külön törvényben kell intézkedni s az erre vonatkozó törvényjavaslatot meg az ülszszak alatt a kormány be fogja terjeszteni. Tisza eme kijelentését a ház elfogadván, Irányi visszavonta módosítványát s a ház a 8-t München stylaris módosítványával fogadta el. — A 64., 65., 66. és 67. §. változatlanul s részben vita nélkül mentek keresztül. A 68. §., melyhez Matuska, Münnich, Körösi és a honvédelmi miniszter szölkak, az igazságügyi bizottság s Fejérváry módosítványával fogadtatott el. A 69., 70. és 71. §. változatlanul, a 72-ik Kállay Zoltán azon módosítványával fogadtatott el, mely szerint az 1865-ben született hadkötelesek korosztálya nemhívatik fel az 1889-iki unjonczállításra. A 73. és 74. §. vita nélkül, a 75. pedig Meszlényi és Lázár Árpád módosítványainak mellőzésevel ment keresztül. (Meszlényi módosítványa szerint az önkéntesek esetleges második évi szolgálata csak 1893. októberében lépett volna életbe.) A többi szakaszokat végig (80.) vita és módosítás nélkül fogadta el a ház. A véderőbizottságnak Fenyessy és Nagy István módosítványára vonatkozó jelentése a mai ülés napirendjére tázetett ki.

— Szegény ny külügyminiszteri osztályfőnököt a király ő Felsőge hosszabb magánkihallgatáson fogadta. Szegény többször tanácskozott Tisza Kálmán miniszterelnökkel, azután visszautazott Bécsbe. — Szegénynek budapesti időzéséről különben a „N. Fr. Presse“nek a következőket távirtozta: „Szegény osztályfőnök, ki a király ő Felsőge által ketszer fogadtatott külön kihallgatáson, az összes politikai körök legmélyebb sajnálatára a neki felajánlott belügyminiszteri tárczát nem fogadta el. Szegény ismetelten értekezett Tiszával s este megjelent a szabadelvű pártkörben. Később Szilágyival volt találkozás. Szegény nyilatkozatai ugy hangzanak, hogy ez idő szerint nincs abban a helyzetben, hogy a felajánlott tárczát elfogadhassa s jelen állásában kiván maradni. Mint-hogy mérvadó helyen, általában arra, mily nehezen nélkülözhető Szegény ny Bécsben, nem fejeztetett ki formálisan az óhaj, hogy ez idő szerint visszatérjen Magyarországra, — Szegény elhatározása véglegesnek tekintendő. A belügyminiszterium egyelőre tehát ideiglenesen Baross vezetésé alatt marad. A politikai körök minden érdeklődése most tehát Szilágyi Dezsőnek a kabinetbe való lépése fele irányul. — Ez úgy 48 óra alatt véglegesen el fog dőlni.“

— Bánffy György báró, a szilágyi-somlyói kerület országgyűlési képviselője életének 35-

ER JÓZSEF

aktárát

EMÉNY

SANDOR

RESKEDÉSE

KASZANYITZKY ENDRE

Debrecen, Piacz-utca 1900.

ER JÓZSEF

aktárát

EMÉNY

SANDOR

RESKEDÉSE

KASZANYITZKY ENDRE

Debrecen, Piacz-utca 1900.

